

Fylkesmannen i Vestfold

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 - Dep

0032 Oslo

Vår saksbehandler /telefon:
Mona Aalvik
33372434

Deres referanse:

Vår referanse:
2017/3611
Arkivnr: 610

Vår dato:
09.10.2017

Høringsuttalelse - endringer i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven

Endringer i barnehageloven:

Barnehageloven § 2 a *Plikt til å samarbeide med skolen om overgangen fra barnehage til skole*

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om endring av barnehageloven § 2 a.

Fylkesmannen i Vestfold er positiv til at det gjennom høringsnotatet fremkommer en forpliktelse til samarbeid der målsettingen er å skape en trygg og god overgang fra barnehage til skole. En overgang fra barnehage til skole som bygger på barnets tidligere erfaringer, vil gi barnet et godt utgangspunkt for videre læring i et trygt miljø.

Videre er Fylkesmannen i Vestfold positiv til at ansvaret for samarbeidet forankres hos skoleeier, og at barnehageeier skal involveres i planleggingsarbeidet. Det er i høringsnotatet påpekt at lokale tilpasninger kan ligge til grunn for utarbeiding av plan for overgangen, noe som ivaretar barnehagens ulike størrelse og pedagogiske profil.

Barnehageloven § 18 *Barnehagens grunnbemanning*

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om endring av barnehageloven § 18 andre ledd første punktum om minimumskrav til grunnbemanning.

Barnehagens bemanning må være tilstrekkelig slik at personalet kan ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, samtidig som personalet påser at arbeidet er tilfredsstillende som pedagogisk virksomhet. For å sikre at barnehagens drives i tråd med barnehageloven og rammeplanen er det nødvendig med en voksentheth som er tilpasset barnegruppens størrelse.

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om endring av barnehageloven § 18 andre ledd andre punktum om at barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Fylkesmannen støtter ikke forslaget om endring av barnehageloven § 18 fjerde ledd om dispensasjon fra krav om bemanningsnorm.

I høringsnotatet fremkommer det at kommunen kan gi dispensasjon fra kravet til grunnbemanning når særlige hensyn tilsier det. Tilstrekkelig antall voksne er en viktig forutsetning for å sikre at barnehagen oppfyller sitt samfunnsmandat. Med bakgrunn i barnehagenes ulike åpningstider vil den faktiske grunnbemanningen ofte variere i løpet av dagen. En dispensasjon av bemanningsnormen vil kunne medføre ytterligere reduksjon av voksentettheten i barnehagen, og slik sett undergrave behovet for tilstrekkelig antall voksne for å ivareta barnas behov og barnehagens samfunnsmandat. I høringsnotatet belyses utfordringer knyttet til at det i enkelte tilfeller kan være vanskelig å få tak i kvalifisert personale. Fylkesmannen deler ikke denne oppfatningen. I henhold til tall om arbeidsmarkedet for august 2017 utgjør arbeidsledige innen barne- og ungdomsarbeid 4,7% av den totale arbeidsledigheten på landsbasis (<https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssøkere+og+stillinger+-+statistikk/Hovedtall+om+arbeidsmarkedet>). Tilgangen til kvalifiserte søkere til assistentstillinger er større enn tilgangen til pedagoger, og utgjør ut fra fylkesmannens oppfatning derfor ikke grunnlag for å utvide bruken av dispensasjon fra bemanningsnormen.

Dersom Kunnskapsdepartementet innfører lovendringen mener fylkesmannen det er viktig at det legges opp til en restriktiv bruk av dispensasjoner for å ivareta barnas behov og barnehagens samfunnsmandat. Fylkesmannen er, dersom lovendring innføres, positiv til at kommunens vedtak om dispensasjon fra kravet til grunnbemanning kan påklages til fylkesmannen.

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om § 18 sjette ledd om at kommunens vedtak kan påklages til Fylkesmannen.

Endringer i opplæringsloven:

Opplæringsloven § 13-5 *Plikt til å samarbeide med barnehagen om overgangen til skolen*

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om endring av opplæringsloven § 13- 5.

Fylkesmannen i Vestfold er positiv til at det er samsvar mellom barnehageloven og opplæringsloven når det gjelder overgangen fra barnehage til skole. Det er av avgjørende betydning for samarbeidet at skoleeier og barnehageeier deltar i planleggingsarbeidet.

Det fremkommer av høringsnotatet at kommunen som skoleeier pålegges et samordningsansvar når det gjelder samarbeid med barnehageeier knyttet til overgangen mellom barnehage og skole. Fylkesmannen i Vestfold er positiv til at ansvaret for samordning er plassert hos skoleeier, og at samarbeidet skal lede til en plan hvor både barnehageeier og skoleeier er delaktig i prosessen og lokale tilpasninger vektlegges.

Endringer i friskoleloven:

Friskolelova § 5-5 *Plikt til å samarbeide med barnehagen om overgangen til skolen*

Fylkesmannen i Vestfold støtter endringer av friskolelova § 5-5.

Fylkesmannen i Vestfold er positiv til at det er samsvar mellom barnehageloven og friskoleloven når det gjelder overgangen fra barnehage til skole. En god overgang fra barnehage til skole vil kreve dialog der foreldre, skole og barnehage er representert, og fylkesmannen er positiv til at ansvaret for å utarbeide en plan er plassert i skolen.

Forslag til forskriftstekst:

Forskrift om pedagogisk bemanning § 1 Norm for pedagogisk bemanning

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om endring av forskrift om pedagogisk bemanning § 1 første ledd, andre ledd og tredje ledd.

En god barnehage krever kompetente ledere og faglig reflekterte pedagoger. Pedagogenes kompetanse er en viktig faktor for at barn skal trives og utvikle seg i barnehagen. For å ivareta barnas behov for omsorg, lek og læring er det, som det påpekes i høringsnotatet, viktig med et tilstrekkelig antall pedagoger i barnehagen. Fylkesmannen i Vestfold er positiv til et skjerpet forskriftsfestet krav til pedagogisk bemanning i barnehagen.

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om videreføring av adgang til å søke dispensasjon fra normen for pedagogisk bemanning.

Fylkesmannen i Vestfold er positiv til en videreføring av dagens ordning der barnehageeier kan søke dispensasjon fra normen for pedagogisk bemanning. Fylkesmannen er likevel bekymret for at en videreføring av forskriftstekst åpner for en videre tolkning der dispensasjon fra pedagognormen blir en valgt løsning fremfor å øke pedagogtettheten. I Kunnskapsdepartementets merknader til forskriftens § 3 i rundskriv F-08/2006 står det: «Små kommuner er særlig sårbare for svingninger i etterspørselen etter barnehageplasser, og i en fullt utbygd sektor kan det fra tid til annen oppstå situasjoner der et fåtall barn i lokalsamfunnet mangler barnehageplass». Fylkesmannen oppfatter at merknaden til forskriftens § 3 i rundskriv F-08/2006 sikrer en praksis der dispensasjon kun innvilges for ett år, og for en bestemt økning av barnetallet. Fylkesmannen foreslår at merknaden videreføres i ny lovgivning. Fylkesmannen i Vestfold har i tilsyn sett eksempler på at dispensasjon fra pedagognormen innvilges, og at samme barnehage innvilges ny dispensasjon år etter år. For små barnehager kan gjentakende dispensasjoner medføre at barnehagen som pedagogisk virksomhet svekkes, og forskriftsendringen motvirker således målsettingen om tilstrekkelig antall kompetente og faglig reflekterte pedagoger.

Fylkesmannen i Vestfold støtter ikke forslaget om endring av forskrift om pedagogisk bemanning § 1 fjerde ledd.

Fylkesmannen i Vestfold er bekymret for hvilke konsekvenser forskriftsendringen får for den enkelte barnehage. Pedagogens plikt til å legge individuelle hensyn til grunn for det pedagogiske opplegget gjelder alle barn, uansett oppholdstid. En forskriftsendring der barn med oppholdstid på under seks timer omgjøres til en heltidsekvivalent plass, kan åpne opp for at flere barn med redusert oppholdstid omregnes til en heltidsplass. Antallet barn som befinner seg i barnehagen pr. dag kan på bakgrunn av en omregning økes, og forskriftsendringen utfordrer således barnehagenes mulighet til å drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Avsluttende kommentarer:

Kvalitet i barnehagen er avhengig av at ansatte får mulighet til å heve sin kompetanse, både individuelt og kollektivt. Alle ansatte i barnehage bør ha kunnskap om barn og barns utvikling, og forstå hvilke føringer som ligger i barnehagens samfunnsmandat. Strategien «Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-2022» har

målsetting om å øke andelen barne- og ungdomsarbeidere i barnehagen. Fylkesmannen i Vestfold er av den oppfatning at dette er en yrkesgruppe som i fremtiden bør vurderes i ny lovgivning. Dette samsvarer med de anbefalinger som er gitt i NOU 2012:1 «*Til barnas beste. Ny lovgivning for barnehagene*», der andelen barne- og ungdomsarbeidere foreslås økes til 25 prosent av barnehagens grunnbemanning.

Fylkesmannen i Vestfold ønsker å løfte frem en diskusjon rundt dagens ordning, der barnehagens bemanningsnorm er lovfestet mens pedagognormen er plassert i egen forskrift. For å øke tilgjengeligheten for brukerne kan det være mest hensiktsmessig å samle bestemmelsene om bemanningsnorm og pedagognorm i samme lov.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold